SEPTEMBER
16 S Ljudmila
17 N 16. pobink.
18 P Tomaž, Vil.
19 T Januarij
20 S Kv.-Evstahij ✚
21 Č Matevž
22 P Kv.-Emeran ✚
23 S Kv.-Tekla ✚
24 N 17. pobink.
25 P Sv. Pacifik, sp.
26 T Justina
27 S Kozma in Dam.
28 Č Venceslav ☾
29 P Mihael ✚
30 S Jeromij

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 184. CHICAGO, ILL., TOREK, 26. SEPTEMBRA — TUESDAY, SEPTEMBER 26, 1939 LETNIK (VOL). XLVIII.

MUSSOLINIJEVA PONUDBA ZA MIR ODKLONJENA

Mussolini dejal, da zdaj, ko ni več Poljske, tudi ni več povoda za nadaljevanje vojne. — V angleškem odgovoru se povdarja, da je Anglija stopila v vojno ne toliko zaradi Poljske, marveč, da konča agresivnost.

London, Anglija. — Italijanski diktator Mussolini se je po štiri mesece trajajočem molku zadnjo soboto zopet oglasil v javnem nastopu. V govoru, ki ga je imel ob tej priliki voditeljem fašistične stranke v mestu Bologni, je povdarjal predvsem eno točko, namreč, da ni zdaj nikakega vzroka več, da bi se nadaljevala vojna, in, da bi torej zapadni velesili morali prenehati s sovražnostmi.

Odgovor na Mussolinijeve besede je prišel iz angleških vladnih krogov takoj drugi dan, v nedeljo, in sicer potom ministerstva za informacije. To ministerstvo je označilo Mussolinijeva izvajanja kot netočna in kot neodgovarjajoča resničnim dejstvom.

Mussolini je v govoru povdarjal, da zdaj, ko je poljska zadeva, zaradi katere se je napovedala vojna, rešena, ni več povoda, da bi se sovražnosti nadaljevale. Angleški odgovor na to se glasi, da je bil napad na Poljsko sicer neposredni povod za vojno, vendar pa to ni bil prvotni vzrok vojne. Ta napad je bil namreč le posledica tistega pravega vzroka, proti kateremu se Anglija bori, in to je mednarodna brezpravnost in agresivnost. Dokler se ta ne bo končala, tudi Anglija ne bo odnehala, še manj pa priznala kakega dovršenega dejstva, ki izvira iz te agresivnosti. Cilj Anglije je, da odreši Evropo pred neprestanim strahom, in od tega ne bo odnehala, ne glede na to, kako smer bo zavzela sovjetska Rusija.

Splošno je v angleških krogih napravil Mussolinijev korak ugoden vtis, zlasti še, ker ni bilo v govoru nikakega napada na Anglijo in Francijo in se govornik tudi ni z najmanjšo besedico dotaknil zveze med Italijo in Nemčijo, še manj pa, da bi bil izrazil kake grožnje. Pač pa je povdaril, da se bo Italija še nadalje pripravljala za vsak morebitni slučaj.

Kot nekako nadaljevanje Mussolinijevega govora in kot pojasnilo k njemu pa se lahko smatrajo članki v raznih fašističnih listih. Tam se namreč izvaja, da se Italija sicer trudi, da obdrži svojo nevtralnost, vendar je kljub temu možno, da jo bodo dogodki prisilili h konfliktu. V tem slučaju pa izražajo listi svarilo, da bo imel ta dogodek skrajno resne posledice. Kakor hitro bi namreč Italija stopila v vojno, bi se ta nemudoma razširila na vso vzhodno Evropo in na Sredozemlje, od tam pa bržkone na celi svet.

Uradni in ustmeni odgovor na gori omenjeni Mussolinijev predlog bo min. predsednik Chamberlain podal najbrž ta torek v parlamentu. Med tem pa skuša angleška vlada natančnejše ugotoviti, kake načrte ima sovjetska Rusija. To je bil brez dvoma povod za povabilo za obisk, ki ga je poslal zun. minister Halifax sovjetskemu poslaniku Maiskijemu in kateremu se je ta odzval v nedeljo zvečer.

TURŠKO-RUSKA POGODBA

Turški minister v Moskvi v svrho pogajanj.

—o—

Istanbul, Turčija. — Iz zanesljivih krogov se širijo vesti, da utegne priti med Turčijo in Rusijo do pakta za medsebojno pomoč, in da je v to svrho turški zun. minister Saracoglu točasno na obisku v Moskvi. Ako res pride do tega pakta, potem se bo še bolj zmedel že itak nerazumljivi položaj, ki vlada točasno v Evropi. Turčija ima namreč medsebojno obrambno zvezo sklenjeno z Anglijo in Francijo, dočim stoji Rusija bolj ali manj na strani Nemčije. Kako bo potem Rusija na eni strani pomagala Turčiji in z njo zapadnima velesilama, in istočasno ostala prijateljica z Nemčijo, je težko pojasniti.

—o—

AMERIŠKE LADJE OPRAVLJAJO SLUŽBO

New York, N. Y. — Z zadnjim petkom se je zopet otvorila potniška prevozna služba preko Atlantika na ameriških ladjah. Ta služba je bila prekinjena za teden dni, toda ne zaradi vojne same, marveč zaradi mornarjev, ki so zastavkali z zahtevo, da se jim prizna poseben bonus in druge ugodnosti zaradi plutja v krajih, kjer se vrši vojna. Ta spor se je poravnal in tako je omenjeni dan odplulo od tukaj sedem ameriških ladij, med njimi tudi "Washington," ki je vozil s seboj 850 potnikov, po večini Angležev, ki so se vračali domov. Nazaj pa bo pripeljal Amerikance, ki še zdaj čakajo na povratek iz Evrope. Pred odplutjem teh ladij se je pojavila nenavadna težkoča. Dasi namreč vlada že več let med mornariji resna brezposelnost, je zdaj nenadoma primanjkovalo moštva. Do tega je prišlo, ker so se nemško-amerikanski mornarji, kateri so doslej služili na teh ladjah, poskrili, ker niso hoteli riskirati vstopa v Anglijo, kjer bi utegnili biti preiskani in morda celo internirani.

—o—

MOONEYU NI BILO DOVOLJENO GOVORITI

Gary, Ind. — Delavski voditelj Tom Mooney, ki je preživel 22 let v ječi, iz katere je bil, kakor znano, izpuščen meseca januarja, ni smel govoriti na delavski konvenciji, na katero je bil prej povabljen, namreč na konvenciji del. federacije države Indiane, ki se je vršila tukaj zadnji teden. Eden delegatov je stavil predlog, da se Mooneya ne pusti na oder, češ, da je agent CIO, in predlog je bil odobren. Mooney pravi, da ni v zvezi s CIO.

PODMORNIKI OKROG AMERIKE, PRAVI PREDSEDNIK

Washington, D. C. — Tujezemski podmorniki so se videli v bližini ameriške obale, je sporočil predsednik Roosevelt zadnji petek pri svojem sestanku s časnikarji. Kakor je povedal, so enega zapazili na južnem koncu Alaske, drugega pa na Atlantiku, kakih 50 do 70 milj južno od Nove Scotie. Predsednik ni dal nikakega določnega odgovora na vprašanje, katere države submarini bi to utegnili biti, vendar so se takoj pojavile domneve, ali ni mogoče poslala teh ladij Nemčija, da bodo ovirale transporte blaga po morju njenih nasprotnic. Ugiba se tudi o tem, kje bi mogli ti podmorniki dobivati kurivo, ako bi ostali kaj dalje časa v tujih vodah.

PO KAT. SVETU

— **Rim, Italija.** — V tistem delu Poljske, ki ga je zasedla Rusija, je okrog sedem milijonov katoličanov. Glede teh vlada med voditelji cerkve posebna skrb, ker je nevarnost, da sovjeti s silo ne začno tamkaj zatirati vere.

— **Milwaukee, Wis.** — Po svojem kanclerju je tukajšnji nadškof zadnji teden objavil, da ni izdal nikakega naročila, naj se vpliva na kongres glede odločevanja o nevtralnostnem zakonu. Nadškofov princip je, da se popolnoma vzdrži političnega udejstvovanja.

— **London, Anglija.** — Poročila o verskem življenju v Avstriji vedo povedati o srditem preganjanju cerkve od strani nazijev. Tako na pr. ne sme duhovnik prinesti zadnje popotnice v bolnico, ako ni za to bolnik pismeno zaprosil.

— **Bamako, Afrika.** — Na neki misijonski postaji je bil neki domačin, po imenu Diallo, posvečen v duhovnika. Takoj drugi dan pa je ta duhovnik krstil svojo lastno mater in ji podelil prvo obhajilo.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

Poljska prestolica se še vedno brani

Kljub silovitemu bombardiranju, ki se nadaljuje dan in noč, mesto Varšava še vedno kljubuje napadu in se ne namerava podati. — Vodja mestne obrambe ni vojaški častnik, marveč mestni župan.

Budapesta, Ogrska. — Poljska prestolica Varšava nudi vzgled izrednega in naravnost neverjetnega junaštva. Dočim poljske države, kot take, sploh več ni, ker je razdeljena med dve sosednji velesili, se vendar osrčje države, obkoljeno od vseh strani, še vedno hrabro brani. Edina zveza, ki jo ima Varšava še z zunanjim svetom, je potom radio in potom tega načina daje svetu informacije o položaju, ki vlada v obleganem mestu.

In ta položaj je naravnost strahovit. Nemci namreč obdelujejo mesto takorekoč noč in dan z bombami iz zraka in s težko artilerijo. Kakor se povdarja, tvorijo civilisti glavno žrtev tega bombardiranja. Kljub vsemu trpljenju in vsem žrtvam pa se potom radio povdarja, da se bo Varšava še nadalje branila in da "se ne bomo nikoli podali."

Pri vsem tem je posebno zanimivo to, da voditelj te hrabre obrambe ni nikak višji vojaški častnik. Vsi ti so bili ali ujeti, ali pa so pobegnili preko meje. Vojskovodja v tem slučaju je župan Varšave, St. Strazynski.

—o—

BIVŠI NAZIJSKI VODJA PADEL V BOJU

Berlin, Nemčija. — Iz Hitlerjevega glavnega urada se je koncem tedna objavilo, da je v bojih pri Varšavi izgubil življenje bivši vrhovni poveljnik nemške armade, W. von Fritsch, in Hitler je obenem odredil posebne slavnosti v čast pokojniku. Ta general je igral veliko vlogo pri upostaviti nemške armade po vojni. Resigniral pa je s svojega mesta v februarju 1938, ker se ni strinjal s Hitlerjevim načrtom, da se zasede Avstrija.

RAZDELITEV POLJSKE

Zemlje dobi Nemčija eno tretjino, prebivalstva polovico.

—o—

Berlin, Nemčija. — Koncem zadnjega tedna se je poljska država uradno zbrisala z zemljevida. Nazijske oblasti so namreč objavile, da se je uredila razdelitev Poljske med Nemčijo in Rusijo; omenilo pa se je, da je ta razdelitev le začasna, in se utegne pri podrobnejšem urejevanju meja še izpremeniti ter se bo pri tem morda upostavil še kak ostanek Poljske. Po sedanji razdelitvi dobi Rusija dve tretjini zemlje. Glede prebivalstva ste obe dobili približno enaka dela; gospodarsko pa je na boljšem Nemčija, ker je zapadni del bolj bogat.

—o—

POLJSKI LETALCI DALEČ BEŽALI

Bukaresta, Rumunija. —Pri begu iz izgubljene domovine, so nekateri poljski letalci bežali ne samo v sosednje države, marveč daleč preko njih. Tako je nekaj letalcev preletelo celo Rumunijo in pristalo v Bolgariji. Drugi pa so zopet ubrali smer proti severu in so jih videli leteti preko Švedske, ne, da bi se tamkaj kaj ustavili. Ti zadnji so bili bržkone namenjeni v London.

—o—

ZAHTEVA PO 30 URNEM DELU

Springfield, Ill. — Državna konvencija illinoiške del. federacije je v petek sprejela resolucijo, da se podvzame kampanja za splošno uvedbo 30 urnega dela na teden.

USPEH RAZDIRALNIH SIL

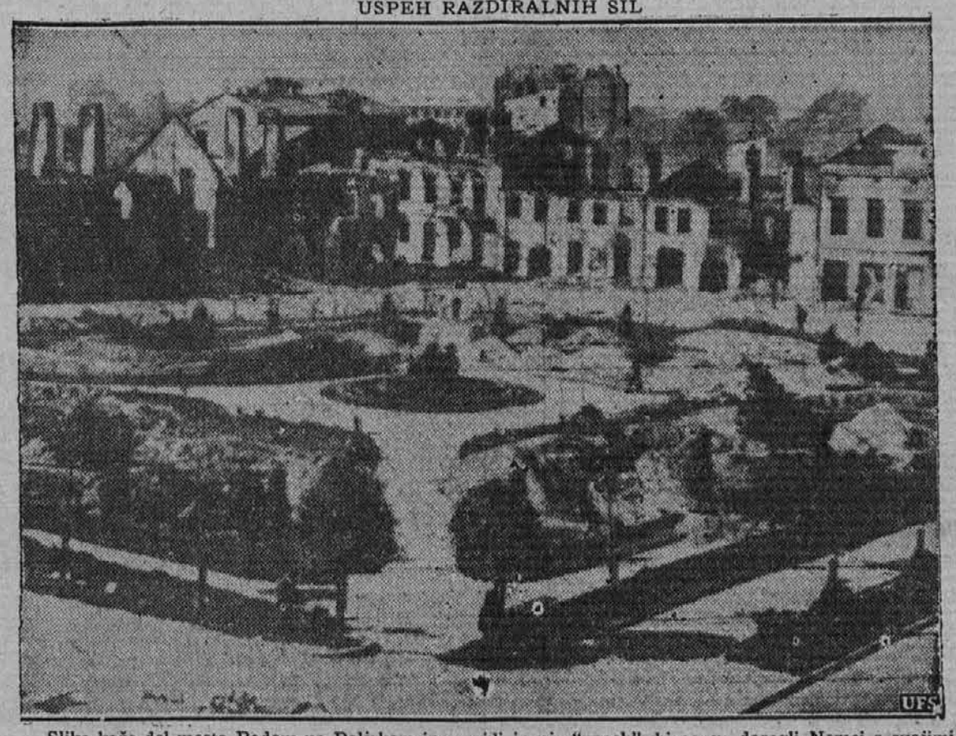

Slika kaže del mesta Radom na Poljskem in se vidi iz nje "uspeh", ki so ga dosegli Nemci s svojimi bombami. Število hiš je v razvalinah in le malo je poslopij, ki bi ne bila vsaj deloma prizadeta.

Iz Jugoslavije

Usoden napad objestnih fantov na mladega Jamnika s Tolstega vrha in njegovo sestro, ki sta nabirala maline na Turnovi planini. — Zanimivo pismo iz vojnega ujetništva v Španiji. — Smrtna kosa in drugo.

Mladi rokovnjači zakrivili nesrečno smrt

Maribor, 6. sept. — Na Turnovo planino nad Pako sta šla nabirat maline 17 letni Franc Jamnikar ter njegova 12 letna sestra Marija s Tolstega vrha. Ko sta nabrala že okrog 4 kg, se je prikazala v gozdu skupina mladih fantov. Bili so to 18 letni Anton Vrhovnik, 22 letni Jožef Pogladič, 20 letni Stanko Pogladič in 16 letni Ludvik Pogladič. Fantje so začeli oba nabiralca malin brez vsakega vzroka zmerjati. Vrhovnik in Ludvik Pogladič sta stopila k Jamniku ter zahtevala, da jima izroči maline, drugače bo dobil po glavi. Jamnikar se je branil. Fanta pa sta ga vrgla na tla. Ležečega sta nato tepla s palicami ter ga suvala s čevlji. Nato sta vzela maline in vsa nasilna družba se je oddaljila v gozd. Jamnikar je čutil močne bolečine, da se je s težavo vrnil domov. Čez nekaj dni pa je Jamnikar nenadoma umrl. Sodišče je odredilo obdukcijo. Ugotovljeno je bilo, da je Jamnikar imel zelo slabo srce in vneto ledvico; bolezen je bila smrtnonevarna. Poškodbe, ki jih je dobil Jamnikar v gozdu ob priliki napada, pa so njegovo smrt še pospešile. Orožniki so mlade napadalce izsledili ter so pri zaslišanju izpovedali, da so se že pri odhodu od doma zmenili, da bodo vzeli maline nabiralcem, ki jih bodo zalotili v gozdu.

—o—

Ozdravljen

Maribor, 6. sept. — Kakor drugod v naši domovini, je bilo tudi v Mariboru nekaj zapeljivcev, ki so, okuženi z marksistično miselnostjo, odšli na pomoč španskim "sodrugom" v državljanski vojni. Usoda mnogih je neznana. Mnogi molče in se domneva, da jih je zadela smrt, drugi pa so se začeli polagoma javljati. Tako se je oglasil te dni tudi eden izmed teh mladih zapeljancev ter je poslal svojemu prijatelju v Maribor dopisnico sledeče vsebine: 'Vem, da se boš čudil, ko boš prejel to mojo dopisnico, kajti najbrž si mislil, kakor mnogi drugi, da sem mrtev. No, jaz sem živ in zdrav in se nahajam v vojnem ujetništvu v Španiji. Tukaj v Španiji, prav za prav v rdeči Španiji sem videl, na kako krivo pot sem zašel. Ali to nič ne de. Videl in naučil sem se marsikaj, kar mi bo v življenju brez dvoma koristilo in ko se bom danes ali jutri vrnil v slovensko domovino, bom vsakomur, kdor me bo hotel poslušati, govoril o tem, kar sem videl in doživel 18 mesecev v rdeči vojski in 6 mesecev z rdečimi v ujetništvu. Bili smo prevarani, pognani v največje nevarnosti — mi, ki smo se branili, da bi bili navadni krivniki nedolžnih ljudi v ozadju. Mi — sumljivi elementi — kakor so nas nazivali, nismo mogli dobiti nobenih zvez z družino in z inozemstvom sploh in to ves čas, dokler nisem februarja meseca bil ujet ter sem mogel pisati v Jugoslavijo.'

—o—

Modras jo je pičil

V splošno ljubljansko bolnico je bila pripeljana 43 letna posestnikova žena Ana Ceglarjeva iz Debče vasi pri Šmartnem v litijskem oraju. V tem poznem, že na pol jesenskem času, jo je na domačem vrtu pičil modras v roko.

—o—

Pod avtom

Na cesti pri Št. Vidu je neki avtomobilist podrl na tla 64 letnega paznika Janeza Planinca iz Spodnjih Pirnič pod Šmarno goro in mu prizadejal precej nerodne poškodbe na glavi in drugod po životu.

—o—

Smrtna kosa

V Mokronogu je umrla Ana Lindič, rojena Dolenšek, posestnica. — V Ljubljani je umrl Franc P. Zajec, ljubljanski meščan, optik in posestnik, ki je bil po svoji optikarski obrti znan daleč po Sloveniji. — V Mariboru je umrla Ana Zavernik, soproga skladiščnika stara 50 let.

—o—

Severne ptice v Hrvatskem Zagorju

Zagreb, 13. sept. — Tukajšnji "Jutranji list" poroča, da so se v Hrvatskem Zagorju pojavile nenavadno velike jate raznih ptic, zlasti vran, divjih rac, čapelj, itd. Ljudje domnevajo, da so te ptice pribežale s severa, pred topovskim in letalskim streljanjem. — Tudi leta 1914 so ljudje opazili jate sličnih ptic, ki so priletele iz severnih krajev.

—o—

35 let v zibelki

V vasi Žabnik pri Varaždinu živi Boltek Koščak, ki je star 35 let, pa še ni zapustil zibelke. Nesrečnež je bil rojen kot povsem normalen otrok, toda v nadaljnem razvoju je zaostal na rasti, da meri komaj 40 inčev. Glavo ima veliko, ostale telesne okončine komaj kakor 3 leta star otrok. Govori ne, sliši slabo, le vid ima dober, hoditi tudi ne more, je pa vedno dobre volje. Tudi zobje mu še niso zrastli.

—o—

Lepo število

Kakor poročajo iz Varaždina, je v vasi Gabernik pri Varaždinu kmetica Mica Šoltičeva, že osemnajstemu otroku podarila življenje, dasi je stara komaj 40 let.

—o—

Oglasi v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kako sodijo Italijani?

Svet je z začudenjem gledal na Italijo, ko so izbruhnile sovražnosti v Evropi, kako in zakaj, da Italija stoji nevtralna zunaj sedanje vojne v Evropi. Te dni pa objavlja italijanska revija "Relazione Internazionali" članek, v katerem govori o "Usodi Poljske in o odgovornosti demokracij", in piše med drugim tudi to-le:

"Kakšno pomoč — uspešno in neposredno pomoč na poljskem ozemlju, ki bi bila edina učinkovita — lahko nudita zapadni velesili Poljski? Nemčija razpolaga z nad 100 divizijami, od katerih jih na dobro zavarovani zapadni fronti zadostuje ena tretjina, medtem ko ostali dve tretjini, vštevši sem tudi ogromno težino oklopnih divizij, zadostujeta za odločitev o usodi Poljske . . . Preden je bil podpisan moskovski pakt, se je moglo misliti, da bi se poljska vojska po trdem odporu proti nemškim oklopnim divizijam in po izkazih junaštva v konjeniških spopadih, umaknila proti vzhodu, kjer bi se združila z rusko armado ter skupno ž njo stvorila dolgo bojišče od Baltiškega do Črnega morja. Vse to so nedvomno imeli v mislih in proučili tudi generalni štabi zapadnih velesil, ki so si tako utvarjali, da bodo mogli vezati na vzhodno bojišče večji del nemških oboroženih sil.

Toda pogajanja za pridobitev Rusije za vojno proti Nemčiji so se zaključila z enim največjih diplomatskih porazov, kar jih pozna zgodovina. Sedaj bo za poljsko armado umik proti Rusiji nemogoč. Ako bi to tvegala, bi jo doletela ista usoda kakor francosko armado pod vodstvom Bourbakija, ki se je z vojsko zatekel pri Belfortu na švicarska tla, pa je bila tam vsa armada razorožena in internirana. Anglija je torej zajamčila Poljski samo sijajen in junaški konec. Neka visoka francoska vojaška osebnost je že predvidela nujnost druge faze, ki bo nato nujno sledila: nemške divizije, ojačene z novimi nabori, se bodo z vso ogromno težo železa in ognja vrgle od vzhoda proti zapadu. K temu pa je treba dodati še to, da bo Nemčija po zlomu Poljske razpolagala z vsem poljskim vojnim materialom, ki sta ga Anglija in Francija sami pomagali nakopičiti na Poljskem.

Z nekaterih strani se nakazuje možnost francoskega prehoda preko Belgije, od koder naj bi se izvršil poskus bočnega pritiska na nemško obrambno črto. Toda to bi bila zelo nevarna igra proti "mali Belgiji", katere nedotakljivost sta zajamčili tudi zapadni velesili. Vsekakor pa se je Nemčija zavarovala tudi za ta primer z obrambo strateških poti severno Aquisgrane. Razen tega ne smemo prezreti osnovnega francoskega problema, vprašanja demografskih rezerv. Ali si sme Francija dovoliti uničenje kakega milijona svojih mladeničev, ne da bi se s tem izpostavila tveganju, da ne bo več dosegla enakega števila vojakov? Gre torej za dolgo vrsto samih zmot.

Samo Italija je od vsega začetka nakazala pravo pot in je tudi sama na pravi poti. Zakaj se ni ob pravem času poslušal Mussolinijev glas, ki je Evropi pokazal pot rešitve?"

Tako torej Italija misli in je prepričana, da je za enkrat Nemčija sama sposobna, da opravi s svojimi nasprotniki. Kako pa seveda misli Nemčija o tej zadevi je drugo vprašanje. Če je radi rezerviranosti Italije Hitler Italiji hvaležen, poročilo tudi ne omenja.

Slavni senator Borah, ki je doma iz slavne Idaho, kjer raste najdebelejši krompir v deželi silno zagovarja strogo nevtralnost napram Evropi. Mož bi ne prodal evropskim državam nič drugega, kakor le idahovski krompir. Te vrste municija bi bila dobra, če bi se bojevali z bezgovkami.

Na svetu ni vprašanja proti kateremu bi se ne dalo ugovarjati, pa istega tudi zagovarjati. Zraven pa ne pozabimo, da vsaka glava ima več ali manj lastno prepričanje do gotovih vprašanj. Tako govori te dni miljone in miljone Američanov za strogo nevtralnost in drugi zopet proti isti. Tako je bilo in tako bo vedno na svetu, da se eni navdušujejo za to, kar drugi smatrajo za napačno. Vzlic vsemu temu pa je v vsaki zadevi pravilno stališče samo eno. Na kateri strani je pravilno stališče v sedanjem sporu glede nevtralnosti, pokaže bodočnost.

Pri Napreju pravijo, kar Stalin stori, vse prav stori. Ali je zdaj tudi prav storil, ko je pomagal Hitlerju razkosati Poljsko?

Hitlerjevi submarini so dosedaj potopili že nad trideset angleških ladij. Te dni so potopili eno največjo nosilko vojnih letal. Pred tremi leti je Anglija sklenila z Nemčijo nekako pomorsko pogodbo, v kateri je dovolila, da sme Nemčija zgraditi 35% morske moči v primeru z morsko močjo Anglije. Anglijo radi pobratimstva pred tremi leti gotovo danes glava boli.

Polkovnik Lindbergh je te dni zelo čustveno zagovarjal stališče, da naj se Združene države držijo proč od evropskih zmešnjav. S stališča ameriškega patriotizma je imel prav. Kak dalekoviden politik in dober politični računar za bodočnost pa polkovnik Lindbergh nikoli bil ni, niti nikoli ne bo. Chamberlain je bil glede Anglije skozi dve leti skoro istega mnenja. Dve leti mu je vzelo, da je spoznal Hitlerja. Kako dolgo mu naj slepo verjame Amerika?

SMRTNA KOSA
Brooklyn, N. Y.

Tem potom sporočam žalostno vest, da je kruta smrt ugrabila našo rojakinjo Josephine Zvonar, rojena Modec, ženo Michaela Zvonar.

Pokojna je bila rojena 2. aprila 1885 v vasi Velika Mučna, na Hrvaškem, in tukaj v Brooklynu zapušča moža Michaela in hčerko Ančko, in v Simpson, Pa., pa zapušča brata Jakoba Modec, v starem kraju pa enega brata.

Pokojna je bila bolana par mesecev, in potem je bila v Bushwick bolnišnici, kjer je umrla v soboto dne 9. septembra ob 2:15 popoldne. Pokopana je bila s sv. mašo zadušnico iz cerkve sv. Martina na Calvary pokopališče.

Pokojna je bila članica Slovaške katoliške ženske jednote, št. 189 v Simpson, Pa., kjer so živeli okoli 13 let in tam zapušča veliko prijateljev in istotako tudi tukaj v Brooklynu, kjer so stanovali okrog 12 let. Od pokojne brat je bil tukaj več tednov s svojo družino in se je po pogrebu zopet nazaj vrnil.

Ostalim žalujočim naše sožalje, pokojnici naj pa večna luč sveti.

Jospeh J. Klun

—o—

TO IN ONO IZ CHICAGE
Chicago, Ill.

V naši veliki vasi je vedno kaj novega. Dogodki se vrste za dogodkom, da so ljudje vedno v neki napetosti. Zadnje tedne so se povsod zanimali za Hitlerja. Kamor si stopil so ljudje stavljali vprašanje, kaj misliš o Hitlerju in kaj bo iz vsega. Ko pa se je približal večer zadnje srede, je pa vse pozabilo na Evropo in Hitlerja in govorilo se je vsepovsod, samo kdo bo zmagal v Detroitu, ko sta se v sredo večer zadnjega tedna boksala znani zamorec Joe Louis in boksar Pastor. Naslednji dan je govoril po radio predsednik Roosevelt, pa je skoro gotovo, da je poslušalo poročilo o boksanju v sredo večer več poslušalcev, kakor pa predsednikov govor kongresu. Kaj Hitler, kaj kdo drugi, kaj Evropa, glavno je kdo v boksanju zmaga, pa kdo zna žogo dobro udariti.

Ko bi se ameriška javnost s takim zanimanjem zanimala za javne uprave, kakor se zanima za take športne dogodke, bi bilo v uradih polovico manj raketirjev,kakor jih. Tako pa mase zanimajo igre in zabave in gledajo v drugo stran. Tisti, ki so pri jaslih pa imajo priliko, da delajo po mili volji z ljudsko lastnino, kakor se jim po ljubi. Velepodjetja dobro vedo kaj je za nje prav in kaj ne. Zato pa razna športna gibanja vedno radodarno podpirajo, da se mladina zamoti pri športu, mesto, da bi imela priložnost za razmišljanje o raznih družabnih problemih. V Evropi pa zlasti akademiki neprestano ropotajo in uprizarjajo po raznih velemestih demonstracije in so nekak barometer političnega mnenja. Pa vendar tudi tu ni vse rožnato, dasi mnogo bolje nego v Evropi. Letos je graduiralo iz raznih višjih šol in kolegijev par sto tisoč mladih fantov in deklet, ki imajo vso potrebno izobrazbo za različne službe, pa dela dobiti ne morejo. Mladi fantje in možje z visoko izobrazbo hodijo od podjetja do podjetja in so pripravljeni sprejeti vsako delo, a dela za nje ni. Zanimiv dopis je te dni objavil neki mladi mož v nekem dnevniku. V pismu piše uredniku: "Od 6 leta pa do 21 leta sem hodil v šolo. Obiskaval sem dve leti univerzo, pa nimam sreče, da bi dobil službo zadnjega pisarja v kakem uradu. Pred dvema tednoma sem dobil delo v skladišču, kjer nalagam in izlagam moko po osem ur na dan. Na mali truk nalagam moko in istega porivam sem in tja. Moje šolanje je stalo moje starše več kakor $2500. samo v izdatkih za šolnino in knjige brez obleke in hrane. Zdaj pa sem človek z visoko pozicijo a "warehouse trucker." Moja plača znaša 45c. na uro."

Sijajno, kaj ne!

In koliko je takih slučajev po Ameriki. Ampak kako se naj pomaga temu? V Ameriki imamo še vedno okrog 10 milijonov ljudi brez dela. Kdo jim naj da delo? Vlada veliko večino podpira z javnimi deli WPA. Ampak, ali bo to breme neprestano na ramah vlade? Ako bo, potem smemo pričakovati le nadaljnega višanja davkov. To pa pomeni žrtve za one, ki davčna bremena že zdaj težko zmagujejo.

Nesreče sa na dnevnem redu tudi med slovenskimi delavci. Sicer je bilo že na kratko poročano, da se je dogodila predzadnjo soboto velika eksplozija dinamita v predoru za vodovod na južni strani Chicage. Anton Trohar, ki je bil delovodja pri dotičnem oddelku delavcev je bil na mestu ubit. Hudo pa je nezgoda poškodovala tudi našega rojaka Johna Ingliča, našega dolgoletnega naročnika. Inglič se zdravi v bolnišnici. Zlomilo mu je baje roko in še druge hude poškodbe je dobil. Inglič (English) je oče dečka, ki je lansko leto umrl v bolnišnici vsled neke izredne bolezni vrste (raka), za katero ga je zdravilo celo vrsto zdravnikov in je angleško časopisje o njem mnogo pisalo. Zdaj je zadela nezgoda še očeta pri nevarnem delu v tunelu. Našemu rojaku želimo, da se čimpreje pozdravi in vrne k svoji družini, ki ga težko pričakuje.

Zadnji četrtek je uradno nastopila jesen. Piknikov je zdaj konec in začele se bodo zabave po dvoranah. Prva obširnejša prireditev v naši naselbini bo gotovo farna prireditev, ki bo združena z običajnem letnim bazarjem. Prične se v sredo dne 4. oktobra in se bo nadaljevalo pet dni zaporedoma vsak večer. V sredo 4. oktobra bo ples za vse graduante fare in njihove starše in prijatelje. Dne 5. oktobra bodo imele naše žene in dekleta svoj večer. Dne 6. oktobra pa bo večer za naše može in fante. Dne 7. oktobra pa je določen za zabavo članov društva Najsvetejšega Imena. in za članice Marijine Družbe. V nedeljo dne 8. oktobra pa bo prosta zabava popoldne, zvečer pa Vinska trgatev. Tako torej bomo začeli takoj na obsežen način in z obsežnim programom. Ker fara potrebuje dohodkov za svoje obveznosti se vabi vse Slovence iz vse Chicage, ne samo bližnje okolice, da pridejo in posetijo bazarne prireditve v omenjenem tednu. Pridite rojaki iz vseh delov Chicage, da vidite, kako Slovenci pri sv. Štefanu prirejamo svoje zabave. Obenem se pa poveselite par uric s svojimi rojaki Slovenci.

Že zadnjič je bilo omenjeno, da se zadnje čase pogreša zanimanja za slovensko dramatiko med nami. To bi pa ne smelo biti. Med nami je dovolj sposobnih moči za dramske prireditve in tudi narod bi se jih rad udeleževal, če bi bile dobro prirejene. Vse kar manjka je agilnega voditelja, ki bi vzel v roke poučevanje iger. S tem pa tudi menda nismo še na koncu. Kaka oseba bi se pa že dobila, ki bi vzela v roke režijo iger. Ljudje, ki se za slovensko dramatiko zanimajo naj bi se sestali in prav gotovo bi se dalo ustanoviti dramski klub, ki bi vzel to delo v roke.

Glede prirejanja iger se je že mnogo govorilo prejšnja leta. Včasih smo res imeli iger kar preveč. Včasih so bile tudi res površno prirejene, ker bilo jih je preveč in so bili v igrah, eni in isti ljudje. Pozneje se je snovalo enkrat zelo pameten načrt. Priporočalo se je, da se naj napravi zvezo med dramatičnimi klubi ali društvi in sicer med Jolietom, Waukeganom in Chicago in lahko tudi So. Chicago. Na ta način bi vsak klub pripravil v sezoni eno dobro dramsko prireditev, kolikor mogoče dovršeno. Najprvo bi jo vsak klub priredil v domači naselbini, potem bi jo pa ponovil po enkrat v vsaki izmed navedenih naselbin. Tako bi imele vse navedene naselbine tri ali štiri res dobre dramske predstave, kar je za vsako naselbino že dovolj. To prijateljsko gostovanje med naselbini bi pa tudi poživljalo medsebojne vezi. Kar se tiče prevoza med navedenimi naselbinami bi ne bilo težko. Veliko družin ima zdaj itak svoje avtomobile, ki bi v takih slučajih r a d e prevzele prevoz. To bi se dalo izpeljati prav lahko samo začeti bi bilo treba. Vsaj za poskus za eno leto. Prepričani pa smo, da bi pri poizkusu ne ostalo, marveč, da bi se tako sodelovanje razvilo v prav koristno kulturno delovanje. Le naprej in ne pustimo, da stvar zaspi.

X.

—o—

PAPEŽ POSLAL NAZIJEM APEL

Vatikan. — Po svojem nunciju v Berlinu se je papež Pij obrnil na nazijsko vlado z apelom, naj se protiverske odredbe, ki so zdaj v veljavi v Nemčiji, ne raztegnejo tudi na ozemlje, ki ga je Nemčija zasedla na Poljskem. Še bolj pa je papež zaskrbljen glede tistega ozemlja, ki ga je zasedla Rusija in v katerem žive katoliški Belorusi in Ukrajinci. Z rusko vlado nima namreč papež nikakih stikov in mu je torej posredovanje skoraj nemogoče. — V sredo zjutraj je bil pri papežu v avdijenci poljski kardinal Hlond.

—o—

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

Dogodki
med Slovenci po Ameriki

S kolesom po Ameriki

Cleveland, O. — Mr. Michael Lah mlajši, ki se je odpravil s svojim dvokolesom na potovanje okolu po Združenih državah, se je oglasil iz Glacier National Park in poroča, da je prevozil že nad 3000 milj od Clevelanda. To je pa že precej dolga pot za dvokolo, kakor tudi za fanta ki ga vodi.

—

Poroka

Calumet, Mich. — Tukaj dobro poznani mladenič Mr. John Klobučar, sin Mr. Louis Klobučarja, se je poročil z Miss Germaine Jelly iz Lake Linden. Poroka se je vršila v cerkvi v Lake Linden v ponedeljek 11. septembra. — Bilo srečno!

—

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, O. — Nagloma je tukaj preminul rojak Anton Struna, v starosti 47 let, ki je živel na Longmead Ave. Doma je bil iz Gaborja pri Stični na Dolenjskem in je bival v Ameriki 28 let. Zapušča soprogo Mary rojeno Močnik, štiri otroke, eno sestro ter več vnukov in sorodnikov.

—

Smrt rojaka

La Salle, Ill. — Tukaj je pretekli teden umrl rojak Andrew Derganc. Pokojni je bil doma iz Novega mesta na Dolenjskem. Zapušča ženo in štiri otroke.

—

S konvencije HBZ.

Pittsburgh, Pa. — Konvencija največja hrvatske podporne organizacije je zaključena. Izvoljen je novi odbor, v katerem je ostalo precej prejšnjih odbornikov, med njimi tudi glavni predsednik Mr. John D. Butkovich. Odobrilo se je več novih predlogov, dosti je bilo tudi odbitih. Med drugimi sta padla v vodo predlog da morajo biti delegatje konvencije državljani, kakor tudi predlog, da bi se v otroškem zavetišču ki ga ima HBZ. v Des Plainesu, Ill., uvedla verska vzgoja. Razlika glasov je bila 129 proti, 115 pa za versko vzgojo.

—

Clevelandski bolniki

Cleveland, O. —V Glenville bolnišnici je bila operirana Miss Louise Kapel s St. Clair Ave. — Iz bolnišnice se je vrnila na svoj dom, kjer se bo nadalje zdravila pod zdravniško oskrbo Mrs. Dorothy Šternisha z Coit Rd. — Iz Lake Side bolnišnice se je vrnil na svoj dom John Kern, z Lucknow Ave.

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE (70) (Metropolitan Newspaper Service) **Napisal: Edgar Rice Burroughs**

"Kdo si?" je ponovil prestrašen glas v baraki. "Jaz sem Diamou!" odvrne Tarzan samozavestno in strogo. Kot bi mignil, se je okno zaprlo. Tarzan je s tem veliko pridobil, ko se je otresel prvega, ki ga je zagledal. Gemnon mu je bil pravil, da Athenci verjamejo v nekega ponočnega duha, ki mori.

Tukaj torej Tarzan za enkrat ni mogel ostati. Kaj naj pa tudi dela tukaj? Zato se je odpravil po ozki temni ulici proti sredini mesta. Končno je prišel do palače, oziroma do njenega obzidja, katerega je moral preskočiti Zopet je šel mimo manjših poslopij, dokler ni končno prišel do palače.

Tarzan je bil prepričan, da bo v palači še vse spalo, razun morda nekaj stražnikov, ki bodo opravljali svojo službo. Toda, na njegovo veliko začudenje, je opazil, da je bilo več soban razkošno razsvetljenih. Po nekem drevesu se je splezal bližje k velikemu oknu in pazno motril skozi.

V razkošno razsvetljeni dvorani je bila dolga miza, za katero je sedelo več različnih gostov. Daleč tam na koncu mize je sedel človek bolj divjega obraza in kot je kazalo, že precej napit. Kakor je Tarzan opazil po obleki, je moral biti to kralj. Tolkel je po mizi in vpil: "Privedite dekle!"

POZOR! Poglej na številke poleg svojega imena. Ako ti je naročnina potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

Nedeljski kotiček

J. M. Trunk.

PRVA NEDELJA V OKTOBRU

"Postopanje nauči veliko hudega," pravi modrijan (Sirah, 33, 29.)

Ali se ne loti človeka veliko hudih misli, če pase lenobo, drži roke križema? Kadar človek lenari, lenari pač le človek, ampak za človekom stoji nekdo, hudi duh, rjoveči lev, ki nikoli na lenari, nikdar ne miruje, ko sam nima miru. Zapeljivec se pridno klati okoli vsakega človeka in išče vsako priliko, da ga spravi na svojo stran, zapelje v greh. Zloben je hudič, ampak bister duh, ki dobro ve, da se v kalni vodi izvrstno da ribariti. Lenarenje je podobno mirni, a navadno tudi kalni vodi. Boljše prilike, da bi izpeljal svoje naklepe in razlil v duše svoj peklenski strup, hudič res ne more najti. Človek, ki pase lenobo, v duhu ni zaposlen; zato je njegov duh lahko vsem pristopen in tako tudi popolnoma pripravven, da sprejme raznovrstne misli in naklepe ter se v njih mudi, z njimi zabavlja. Ni čuda, da mu razne misli kar vrejo v dušo, in hudi duh poskrbi, da ne bodo to bogve kake dobre, pač pa vrlo nemarne misli in želje.

Slovenski pregovor pravi: "Lenoba je vseh grdob grdoba." Pravilno. Misel porodi misel, grda misel, grdoba, toraj drugo grdo misel, drugo grdobo. Pred izkušnjavami sicer niti delaven človek ni povsem varen. Čednost se izkuže le v borbi, do borbe pa more priti tudi le po izkušnjavi. Tako je zdaj človeško, kristjanovo življenje. Ampak delovnega človeka izkuša morda le en hudič, okoli postopača, lenuha je izkušnjavcev cela legija.

Lenoba krepi moč hudih mesnih nagnenj, kjer je korenina vsakega greha. Sv. pismo pravi: "Vedno delo upogne hlapca (Sirah, 33, 27)." Vsi smo hlapci hudih nagnenj radi greha. Delo, neprestana zaposlitev upogne ta hlapčevska nagnenja, pri lenobi se pa ta hlapec okrepi. Lenuh je navadno tudi nečitnik. Oboje raste na istem drevesu. Največji hudodelci so, kakor kaže vsakdanja skušnja, postopači brez rednega dela. Tudi samomori se v zvezi z lenobo. Življenje postane za postopača prazno, puhlo, brezmiselno; vrže ga proč.

IZ GORIŠKE, PRIMORJA IN ISTRE

Idrijski rudnik ostane državna last

Idrija, v začetku septembra. — Pred prilično tremi meseci je vlada s posebnim odlokom pooblastila finančnega ministra, da sme glede našega rudnika izdati daljnosežne ukrepe, da ga sme celo prodati zasebni družbi. Vsebina tega odloka, ki je bil strogo administrativnega značaja in je tvoril le nekak okvir za nadaljne odredbe, je prišla v javnost v zelo nepopolni, potvorjeni obliki; očividno tisti, ki so odlok čitali, istega niso dobro razumeli. Tako se je zgodilo, da je bila nenadoma vsa javnost zaskrbljena, zbegana. Rudarji so se bali, da se jim pod zasebno družbo poslabša položaj. Upokojenci so vzdihovali, da bodo ob prenosu lastništva njihove pravice okrnjene. Vse mesto z vsem okrajem vred je bilo zaplašeno z mislijo, da bo zasebna družba v kratki dobi izčrpala vsa ležišča rude, obratovanje rudnika bo prenehalo in mesto z vso okolico bo obsojeno v gospodarsko smrt. To črnogledo nerazpoloženje je še povečal članek v ljubljanskem "Jutru," ki je trdil, da se bodo srebrna ležišča docela izkoristila v desetih letih. Že pred dobrim mesecem je ljubljanski "Slovenec" v kratki notici skušal te strahove razgnati. Glede na zgoraj omenjeni odlok je napisal: Predvsem je treba podčrtati, da zakonski načrt predvideva, da bi večino delnic nove družbe prevzela država in javna bitja." Dalje je priobčil pomirjevalno vest, po kateri so se pokrajinska oblastva pri odločilnih činiteljih živo zavzela za življenjski problem Idrije. Danes moremo z veseljem sporočiti, da je bilo "Slovenčevo" pomirjevalno poročanje utemeljeno. Doznali smo iz dobro poučenega vira, da je pristojno mesto v Rimu odločilo, da idrijski rudnik ostane državna last. Rudnik bo odslej odvisen od finančnega ministrstva, ne več od ministrstva za javna dela. Vse drugo ostane v glavnem pri starem.

Zvedeli smo tudi, da imajo pri ugodni, zadovoljivi in hitri rešitvi tega važnega vprašanja veliko zaslugo pokrajinska oblastva. Rudarji in drugi prizadeti krogi so se z zaupanjem obrnili na odločujoča mesta, zlasti na pokrajinska oblastva, katerim so razložili svoje skrbi ter jih prosili za posredovanje. Prefekt in šef javne varnosti v Gorici sta blagohotno in objektivno preiskala položaj in se z vso vnemo zavzela za pravilno rešitev vprašanja. Rudarji in z njimi vsa Idrija so njima in vsem drugim oblastvom iskreno hvaležni, da so modro ocenili in razumeli socialne in gospodarske potrebe idrijskega prebivalstva in tako uspešno posredovali na najvišjih mestih v njihovo skupno korist.

—o—

Ogenj uničil šest kmetij

Postojna, 4. sept. — V sredo popoldne je izbruhnil v Landolu, v vasi, ki leži med Postojno in Hruševjem, silovit požar, ki je uničil šest kmečkih hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ker so bili to lepi kmečki domovi, ki so spravili že večino poljskih pridelkov in skoraj vso krmo, kar je vse zgorelo, cenijo škodo na približno pol milijona lir. Saj je zgorelo krog 2500 kvintalov krme in tudi precej lesa. Tudi trije prašiči so poginili v svinjakih. Ogenj se je širil tako naglo, da ni bilo mogoče rešiti nič drugega kot golo življenje in živino. Ko je na številki 6 zagorelo, je veter takoj zanesel iskre na sosedna hiše in v teku pol ure je bilo že šest hiš v plamenih. Prihitele so požarne brambe iz Postojne, Hruševja in Studenega ter s pomočjo domačinov in orožnikov poskušale omejiti ogenj. Pridrvela je tudi velika brizgalnica iz Trsta in se z vnemo lotila dela. Združenim naporom se je posrečilo preprečiti razširjenje uničujočega elementa. Požrtvovalno delo gasilcev zasluži vso pohvalo. Škoda, da zaradi pomanjkanja vode zlasti tržaška brizgalnica ni mogla hitro in docela razviti svoje moči. Brez strehe je okrog 40 oseb, katere so sprejeli dobri sosedje.

—o—

Nesreča pridnega dekleta

Iz Bovca nam poročajo: Pred dnevi je prišla v Bovec 21 letna Kristina Mlekuš, da nakupi razne potrebščine za dom. Blago je naložila na kolo in se je odpeljala proti domu v Podklopce, malo selišče ob cesti iz Bovca proti Žagi. Ko je privozila že v bližino našega trga na vrh cestne zaseke, jo je dohitel težak tovorni avtomobil s priklopnim vozom. Ker so na tistem mestu nekaj popravljali cesto, je tovorni avtomobil vozil močno na desni, tik njega pa nič hudega sluteča Kristina. K nesreči je v tistem hipu pribrzel nasproti luksuzni avtomobil in tovorni se mu je umaknil tako močno na desno, da je priklopni voz skoraj k cestni steni stisnjeno Kristino zadel s tako silo v glavo, da je obležala na mestu mrtva. Njena smrt je pretresla vso okolico. Bila je pridna, poštena in delavna mladenka. Pred dvema letoma je izgubila očeta, mati si je zlomila nogo, brat je pri vojakih, zato je pustila svojo službo in prišla domov, da bi skrbela za dom in družino, pa je padla kot žrtev svojega plemenitega dela. Imela je izredno lep, veličasten pogreb.

—o—

Nova maša

V lepi jelšanski cerkvi je imel svojo prvo sveto daritev domačin Alojz Kristan, ki je dovršil študije v Benetkah in bil posvečen za mašnika v reški stolni cerkvi. V prelepo okrašeni cerkvi se je zbrala številna množica ljudstva ne samo iz domače fare, ampak tudi iz sosednih krajev, še celo iz precej oddaljenih Matulj so prišli. V spremstvu dvanajst duhovnikov, sobratov in več bogoslovcev, domačih oblasti in sorodstva je šel pred svoj novomašni oltar. Pridigal mu je gospod Milan Crlj. Domači pevski zbor je pa z veliko preciznostjo pel latinsko mašo in druge novomašne pesmi. Lepo slavje se je zaključilo z novomašnim obedom v župnišču. Naša fara je ponosna na novomašnika in na to, da imamo še tri bogoslovce, ki bodo čez nekaj let stopili pred božji altar.

—o—

KRATKE NOVICE

Kave ni — sadja v izobilju. S 1. septembrom je ukinjena prodaja kave. V kavarnah in drugih javnih lokalih se ne dobi več kave. — Ker ni nikakega izvoza, je nastal v prodaji sadja usoden zastoj. Zadnji lepi, sončni dnevi so zorili breskve, hruške, češplje, grozdje in trg se je napolnil zvrhal s samim okusnim, sočnatim, krasnim sadjem, toda izvoza ni, kupcev ni, cene ni. Ljudje obupujejo: kam s tolikimi božjimi dobrotami?

*

Zgonik. V mlekarico Marijo Rudelovo iz Samotorče se je zaletel na Kontovelu neznani kolesar in jo podrl na tla. Z rešilnim avtom so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je dobila težke rane na glavi, da se bo morala zdraviti 5 tednov.

*

Trst, avgusta 1939. — S škofijskim dekretom sta bila imenovana za častna kanonika kapitlja pri sv. Justu prof. Bertolomej Vascotto, župnik iz Trsta in Josip Glažar, župnik iz Sežane.

Šmartno pri Kojskem. — Kolonu Antonu Sreberniku so neznanci zažgali nekaj sena in porezali nekaj trt. Zadeva je javljena karabinjerjem.

*

Miren. — Kjer je zaklal tele brez dovoljenja oblasti je bil postavljen pred sodišče 36 letni Stanislav Lutman iz Mirna. Sodišče ga je oprostilo.

VLAK STRMOGLAVIL V VODO

Neki stari železniški most v bližini Portsmouth, N. H., se je nedavno vdrl pod vlakom in del vlaka je padel v vodo. Potnikom se k sreči ni nič pripetilo, pač pa sta bila ubita strojevodja in kurjač.

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Usoden padec

V Št. Janžu pri Velenju je padla 63 letna žena vojnega invalida Marija Šmarčanova na skednju z lestve in se prav nevarno pobila ter so je pripeljalo v celjsko bolnico. — Prav tako nesrečno je padla s skednja na tla Marija Kajdičeva, posestnica na Ščavnici, katero so odpeljali v gornjegradsko bolnico.

—o—

Nenavadna nesreča

Marija Kramarjeva, 40 letna kuharica v Ljubljani je hotela naliti sifona, pa ji je steklenica na lepem v rokah eksplodirala. Drobci stekla so se s tako silo zarili v nogo, da je kri v curkih lila iz rane in je bila v resni nevarnosti, da izkrvavi, če bi ne prišli še o pravem času reševalci in jo odpeljali v bolnico.

—o—

Suša v Dalmaciji

Kakor se poroča iz Dalmacije, je suša uničila vso letino v Dalmatinskem zagorju. Dežja niso imeli že več mesecev. Koruze ne bo niti zrna in prav tako ne jesenskega krompirja. Primanjkuje tudi živinske krme, ker je trava v hudi vročini kar zgorela.

—o—

Otrok zažgal hišo

Posestniku Alojziju Kerinu v Drnovem je pred kratkim zgorela hiša s šupo vred, v kateri je imel spravljeno seno in slamo. Ogenj je napravil škode za nad 17.000 dinarjev. Orožniki so prepričani, da je ogenj povzročil domači sinček Lojze, ker so bili vsi ostali domači zaposleni na polju.

—o—

Vlom

V gostilno in trgovino "Zlata kaplja" v Vrhpolju pri Kamniku, je bil izvršel vlom. Ko se je gospodar vlegel spat, okolu 1 ponoči, so tatovi prišli pred gostilno in trgovino kar z vozom in nemoteno izvršili vlom ter napravili za okrog 9000 dinarjev škode. Hiša je precej na samem in medtem ko so tatovi opravljali svoje nepošteno delo, je gospodar mirno spal.

—o—

"Zgledna" zakonska ljubezen

J. I., tako pišejo iz Ljubljane, ki je postrežnica v Ljubljani, je odšla nekega jutra v službo. Na postaji se je sestala z možem in že sta se sporekla. Nastal je prepir, med katerim je postal mož sila togoten, da je začel ženo pretepati ter ji prizadejal tako hude poškodbe, da so jo morali spraviti v bolnico.

—o—

Podlegel

V Polzeli je pri nekem prepiru udaril neki posestniški sin Jožeta Svetka s steklenico po glavi in mu prizadejal težko poškodbo. Svetka so pripeljali v celjsko bolnico, kjer je v nekaj dneh podlegel poškodbi.

—o—

Dolgo je živela

V vasi Stanari pri Banjaluki je pred kratkim umrla 126 let stara kmetica Stanoja Žugič. Starka je zadnja leta živela od milodarov, ki so ji jih poklanjali dobri ljudje. Skozi vso starost je bila precej krepka in šele nekaj tednov pred smrtjo je pričela bolehati.

—o—

Nesreča

Pri nalaganju sena je padel z voza 66 letni dninar Jože Pintar iz Spodnjih Pleterij, občin Sv. Lovrenc na Dravskem polju in se močno poškodoval po zgornjem delu telesa.

—o—

Propeler ga je udaril

Valter Kehna, 28 letni mehanik zagrebškega aerokluba, je na mariborskem letališču spravil letalo v pogon. Po lastni neprevidnosti se ni dovolj začasno umaknil in naglo vrteči se propeler ga je udaril s tako silo po glavi, da so ga morali odpeljati v bolnico.

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kurzu. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti. Včeraj so bile naše cene:

ZA DINARJE:

Za $ 2.25	100	Din
Za $ 4.40	200	Din
Za $ 6.50	300	Din
Za $10.00	500	Din
Za $19.75	1000	Din
Za $38.50	2000	Din

ZA LIRE:

Za $ 6.25	100	lir
Za $11.90	200	lir
Za $28.75	500	lir
Za $56.00	1000	lir

Za višje pošiljatve, kakor zgoraj, dovolimo še boljše pogoje.

Vse pošiljatve naslovite na:

JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

PO ARGENTINIJI

Janez Hladnik

(Dalje)

Treba je bilo izdelati načrt, kako v enem dnevu čim več videti, čim več naših obiskati.

Po kosilu sem se nameril v pristanišče. Tamkaj je bojda tudi Slovencev, še več pa Hrvatov, ki so celo v "Domobranu" organizirani. Največ mi je pa bilo, da najdem g. Držaja. Vedel sem, da se skriva tam doli nekje. Na ženo in hčer doma v Metliki je pa čisto pozabil.

Kmalu sem našel sled za njim. V "Almacen Croacia" se je nasla nit, ki je vodila po mnogih ovinkih, in nazadnje sem ga le našel na delu v pristanišču. Malo začuden me je pogledal . . . Črni suknji ni nič kaj prijatelj in bi se najbrž skril, če bi bil slutil, kak obisk bo dobil.

Le to je tožil, da je življenje strašno drago, da mu kladiva in klešče pogosto v morje padajo, da dobrih cigaret ni poceni dobiti . . . da je 6 pesov vse premalo, da bi dostojno živel, kako šele pa ženi kaj poslal . . .

No, naj že bo tako ali drugače. Tisti, kateri menijo, da so v tej deželi dovolj daleč od doma, da bi jih kdo nadlegoval, naj le računajo, da se jim kak dan lahko primeri, da jim pride kak nezaželjen obisk . . . Zato je najbolje, da vsak izpolnjuje po svoji dobri, ne slabi vesti, kar je njegova dolžnost.

Še dalje me je zaneslo po pristanišču. Nazadnje sem začudeno bral: "Galeb", Sušak.

Precejšno morsko bitje je stalo v pristanišču in so usipali žito v ladjo. Stopil sem gori in bil seveda prav prijazno sprejet. In kako ne bi človeka prijetno prevzelo: stopiti na domača tla in vendar tako daleč od doma! Saj je krov ladje prav naš. Mar ne?

V pristanišču While so zgradili velikanske "elevatorje". To so skladišča, iz katerih vodijo dolge struge čez valjarje, in žito teče kakor reka in kaj malo je zamude, pa je natovorjena velikanska prekomorska ladja. 80 m je visoka velikanska zgradba, iz katere tečejo reke žita v Anglijo, Dansko, Skandinavijo ali kamorkoli.

MED ROJAKI PRI SODČKU PIVA.

Skrb so imeli Boškovič in Oselj in gospa Novakova in Vadnjalova in gospodična Zvonka. Saj veste, kako je s kuharicami, kadar je kaj posebnega. In za Bahijo Blanko je bil ta dan res nekaj posebnega.

Ura je bila noč. Rojaki so se začeli zbirati. Tisti, katerim ni bilo za to, da "gospoda" vidijo, so rekli: pride na pivo . . . Pa smo se zbrali okrog mize, na katero je prišlo marsikaj dobrega. Precej široko smo lahko sedeli od kraja, pa smo se radi stisnili, da je dobil še nov gost prostora. In še in še so prihajali, tako da nas je bilo nazadnje kar polno omizje.

Kar kmalu so padli vsi predsodki in smo se znašli v tako veliki družbi, da se to še ni zgodilo v B. Blanki. In zato nas je tako prevzelo posebno veselje in vseh 30, kar nas je bilo zbranih, smo kar pozabili, da ura teče.

Samo mislite si naše pevke! Saj se jim je spet zbudila struna in je oživela pesem, ki je že pozabljena zaspala nekje notri. In naša slovenska beseda, ki je povedala besede za smeh, a tudi besede za res, besede ljubeznive-ga opozorila na višje stvari, katere moja črna duhovska suknja kliče v spomin . . .

SKOZI TRES ARROYOS V TANDIL

Dan mi je prisijal skozi okno. Šest je ura, tako sem spoznal. Mamo sem že našel v kuhinji.

"Glejte, kakšno razdejanje," je pokazala na posodje od sinoči. "Toda sinoči je bil res večer, kot še nikdar moj živ dan".

Danes bo pa spet tako kot vsak dan. Zato torej kar spet na delo.

Do 11 sem imel čas. Torej kar žurno. Opravil sem mašo in pozdravil očete Salezijance. Prej nekoč je živel v B. Bl. naš rojak, salezijanec Zamjen. Sedaj ga nisem mogel več najti. Živi v zavodu v Gral Acha, v Pampi.

Mesto samo sicer leži v ravnini. Toda malo nad mestom je nekaj višjega sveta, od koder je mesto lepo videti. Seveda tak pogled ne da kaj posebnega. Obilje hiš, kak zvonik vmes, tam dalje kot nekaka grozeča trdnjava veliki elevatorji v pristanišču in dalje tja v nedogled morje.

Še smo si stisnili roke v slovo in rekli "Z Bogom!"

Dolgočasna je vožnja, četudi z brzim. Pa, ko bi tak bil! Tista proga ima menda vlake za krave. Saj smo se vozili 5 ur, pa je bilo komaj 150 km, in postaj prav malo.

Počasi smo se pritresli do Tres Arroyos. Spomnil sem se, da bi bilo dobro kaj jesti. Na vlaku so kar preveč dragi.

Tri ure časa je že nekaj. Stopil sem v hotel "Comercial", a ne morda zato, ker sem ga iskal, temveč, ker sem se ravno ob njegovem pragu spotaknil. Naročil sem si večerjo in odšel po mestu.

Kakih 30.000 ljudi šteje mesto. Kam naj krenem? Saj je vseeno. Vprašam nekega moža, ki je bil videti važna osebnost, ali pozna kakega Jugoslovana.

Da ni nič slišal o nikomer. Da je pa Dancev tam veliko. Mesto je pomembno živinorejsko središče, kar je gotovo zasluga danske kolonije.

Obiskal sem tudi duhovnike. Trije so. Ena sama župnija za 50.000 vernikov. In nekateri imajo po 50 km daleč . . . Pa so se pohvalili, da je versko življenje zelo lepo; 60.000 obhajil je bilo v preteklem letu; 700 je bilo prvoobhajancev . . .

Poslovil sem se in šel, da povečerjam.

Nato sem sedel na vlak, ki je bil zdaj nekoliko urnejši. Preden je pa prišel do Tandila, se je kar na lepem ustavil.

Kaj je bilo? Konj je zašel na železniški tir in smo ga morali odgnati, da mu ne bi reber polomili.

Bilo je polnoči, ko sem stopil v Tandilu v hotel "Ramirez".

(Konec prih.)

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1601 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

M. KLARICH & SON
STAVBENIK IN KONTRAKTOR
3121 So. Parnell Avenue,
CHICAGO, ILL.
Telefon Calumet 6509

GRADIMO

nove hiše, velike in male, prenavljamo hiše in razna poslopja. Gradimo garaže, popravljamo porče. — Sprejemamo mala in velika dela. — Delamo načrte za nove hiše, kakor tudi načrte za prenove in poprave.

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilaunig

Rudolfi se je takoj odstranil, grof Tatenbah je ostal sam. Prečital je pismo grofice Zrinjske, v katerem mu popisuje, kar je doživela z njegovo soprogo. Grof Tatenbah je hodil z velikimi koraki gor in dol, obraz mu je žarel, po žilah se je nemirno pretakala kri. Mož omahljivosti in dvoma je zašel v zagato, iz katere tudi najbrihtnejši ne najde lahko izhoda.

"Ta nesrečna zamenjava," vzklikne, "mogoče je to storil moj sluga Boltažar nalašč. Ali je morda ta hinavski dečko podkupljen od moje soproge? Toda ne. Ana Terezija nikdar ni ravnala tako nečastno, kaj takega bi zoper mene ne storila."

Zopet je hodil nekaj časa nem in zamišljen gor in dol:

"Kako naj stopim sedaj pred ono, ki je tako hudo užaljena, ko ve za moje razmerje do grofice Zrinjske. Kaj bo odločila zaradi najinega zakonskega razmerja, kaj bo storila?"

Tako je govoril grof Tatenbah na poi glasno pri sebi. Pri tem ni zapazil, da so se rahlo odprla vrata.

"Odpustila bo," se sliši prijazen glas.

Grof Tatenbah se obrne ter zagleda pred seboj mirni obraz svoje soproge.

"Ana Terezija," reče z odkritosrčnim naglasom, "ti prideš k meni, jaz pa se komaj upam, da ti pogledam v oči."

Grof Tatenbah povesi glavo ter se izogiba pogledom grofice. Čez nekaj časa pa reče:

"Ti veš, česar bi sicer ne smela vedeti in vendar hočeš."

"Odpustiti in pozabiti, moj soprog," odvrne grofica resno in mirno.

"Odpustiti in pozabiti," vzklikne grof.

Grofica veselo pritrdi in reče:

"Ana Terezija Tatenbah ve sicer, kaj je dolžna časti plemenitašinje ter pravi soprogi vladnega svetnika in bi v drugem slučaju prosila, moj soprog, da ji prepustite enega od svojih gradov, v katerem bi stanovala, ker je brez svoje krivde izgubila ljubezen svojega soproga. V teh težkih dnevih pa, ko so vas nezadovoljneži dobili v svoje mreže ter hočejo tudi vas pogubiti, v teh dnevih je sveta dolžnost žene, če tudi je njeno srce še tako ranjeno, da vztraja trdno in zvesto pri svojem soprogu ter mu stoji ob strani, dokler niso pregnani hudobni duhovi, ki vas hočejo spraviti v nesrečo. Zato, grof Tatenbah, hoče vaša soproga pozabiti, kar se je zgodilo, ter ne zapustiti vaše hiše, marveč bo vztrajala ob vaši strani ter ostane vaš dobri angel, dokler ne stojite zopet na trdnih tleh pravice in zvestobe."

Grofica je izgovorila te besede z dostojanstvom, obenem pa tudi z globoko prisrčnostjo. Stala je pred grešnim soprogom kakor maščevalna boginja, ki pa mu je dala roko v spravo, da se ji pridruži ter najde ob njeni strani blagi mir.

Prevzet od duševne plemenitosti, je padel grof Tatenbah na kolena pred svojo soprogo.

"Moja Ana, moj dobri angel, duša moje duše," je jecljal ter poljuboval njeno roko, "kaj moram storiti, da sem tebe vreden in da zopet dobim tvoje zaupanje?"

"Dati zaupanje, kjer zahtevate zaupanje, moj soprog," odvrne Ana Tatenbahova, "toda zaupanje more le takrat nastopiti, kadar se grof Tatenbah prepriča, da ni nobenega na svetu, ki bi mu hotel tako dobro, kakor mati njegovega sina."

Spomin na ljubezen sina je ganil grofovo srce še bolj. Ves prevzet vzklikne:

"O, ali je še kaka druga ženska na zemlji, ki bi bila tako blaga kakor ta? Govori, o govori Ana, kaj imam najprej storiti, da zaslužim zopet tvoje zaupanje?"

"Ivan," odvrne grofica, se pripogne ter rahlo dvigne skesanega kvišku, "če hočeš poslušati nasvet svoje žene, se odtegni vplivu onih brezsrčnih in sebičnih, ki te hočejo vjeti v svoje mreže ter te upropastiti. Odstrani iz svoje bližine vse hinavske prijatelje in če si kot služabnik svojega cesarja krenil že predaleč s pravega pota, idi pred cesarja, padi pred njim na kolena ter priznaj, da bi bil lahko že do polovice izdajalec, da pa hočeš ostati zvest državni služabnik."

Grof Tatenbah je gledal otožno pred se in bilo mu je, kakor bi videl v tem trenutku celo svoje preteklo življenje. Bil je eden tistih trenutkov, ko stopi dobri duh pred človeka ter ga resno svari. Ako človek upošteva to svarilo ali ga ne upošteva, tako se tudi odloči cela njegova usoda.

Zdajci dvigne grof Tatenbah glavo in njegov pogled se upre v odkriti, pošteni obraz soproge. V njegovi duši se je očividno začel boj dobrega angela s hudobnim.

"Ana," reče mirno ter jo prime za obe roki, "moja Ana, ti si res moj angel varuh, kako te spoštujem! Gotovo, ti si žena, o kateri se pravi: Dobra žena je desna roka svojega moža. Draga Ana, tvoje besede ne ostanejo brez vtisa. Še ta poljub, ti duša moje duše, potem me pusti samega, kajti grof Tatenbah hoče napraviti red v svoji hiši."

"Če hočeš to storiti, moj soprog," reče grofica ter ga ljubko pogleda, "moraš, moj Erazem, predvsem zaupati svoji soprogi kot svoji drugi duši. Ti ji moraš vse razkriti, ti ne smeš imeti nobene tajnosti pred svojo Ano Terezijo."

In lepa gospa je pri teh besedah položila roko na grofovo ramo, mu pogledala srčno v oči ter rekla s prosečim, nežnim glasom:

"Erazem, od tvoje zadnje bolezni je tvoje ravnanje zagonetno. Tvoj pogled je nestalen, tvoje vedenje nemirno; zdi se mi, da si v svojem srcu razdvojen. Kar skleneš danes, zavržeš jutri. Ivan, ti si omahljiv v svojih mislih in svojih dejanjih."

"Mogoče," odvrne grof, a se ne upa pogledati svoji soprogi v oči, "dogodki današnjih dni prinašajo marsikaj s seboj ter zahtevajo od državnika tako različne stvari, da človek večkrat dvomi, česa bi se oprijel, da bi bilo prav."

"Ne, ne," vzklikne grofica, "to so presplošne besede, ki niso navadne v višji politiki, v kateri rabite take izraze, da prikrijete svoj pravi namen. Velike načrte ima v svoji duši, toda on noče, da bi zvedeli njegovi svojci, kaj namerava, ker bi se mogoče ustrašili, če bi zvedeli, kako velike, a tudi nevarne načrte ima. Ali ni tako, moj Ivan?"

(Dalje prih.)

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!

VESTI S SLOVENSKE KOROŠKE

Ob obletnici smrti Vinka Poljanca

Te dni je minilo leto dni, odkar je v Škocijanu umrl koroški borec in voditelj župnik Vinko Poljanec. Slovenski dijaki so na njegovem grobu počastili njegov spomin s skromno slovesnostjo, kot jo dopuščajo trenutne razmere, ki so v znamenju prevelike napetosti, da bi se mogel takim trenutkom dati primeren poudarek. "Koroški Slovenec" posveča pokojnemu vodji topel spominski članek, iz katerega posnemamo:

"Koroški Slovenci smo pred enim letom doživeli težko izgubo. Potrti smo stali ob svežem grobu na škocijanskem pokopališču. Pred nami pa je vstajala velika podoba narodnega delavca župnika Vinka Poljanca. Letos, ko že raste na njegovem grobu cvetje, ki ga je tako ljubil, se nanovo vzbuja spomin "veselega slovenskega fanta," kakor se je pogostokrat sam imenoval. Prečesto je nosil nagelj v gumbnici in zapel je, da je bilo veselje. Ljubil je koroško pesem, ki je odsev slovenske duše. Ponovno je dokazal to svojo ljubezen na številnih zborovanjih in prav posebno kot vodja koroških pevcev, ki so nastopali s slovensko koroško pesmijo po vseh večjih mestih Slovenije. Zdi se, da je v Vinku Poljancu odsevalo vse življenje koroških Slovencev. Pogledal je našemu človeku globoko v srce in poznal vse njegove lastnosti, dobre in slabe. Koroška zemlja mu je postala domovina, ki jo je vzljubil iz vse globine svoje duše, čeprav mu je zibelka tekla tam na lepem Štajerskem.

Slovenska beseda, ki je naraven izraz slovenske narodnosti, je našla v škocijanskem župniku svojeg vnetega glasnika. Od Pliberka do Šmohorja, od Sel pod Košuto do Djekš pod Sinjo planino je potoval na shode in prireditve, vedno znova je našim ljudem vlival novega poguma in nove vere v bodočnosti, da pod težo razmer ne bi omagali. Razpoloženja, ki ga je ustvaril, ni bilo le pena na morju, globoke misli, podane v preprosti besedi, mešane s pristno šegavostjo, so zapustile trajni učinek: ljubezen do materne besede in povezanost z grudo."

*

V Dobu pri Pliberku je padla po stopnicah 90 letna Mežnarjeva Jera in se smrtno ponesrečila. Pokojnica je bila izredno izobražena in delovna žena. Posebno priljubljena je bila pri mladini, ki jo je rada učila peti stare pesmi in ji tako lepo znala pripovedovati povesti, pa tudi izkušnje in doživetja iz svojega lastnega dolgega življenja.

V Nonči vasi pri Pliberku so na Marijin praznik praznovali 450 letnico obstoja tamošnje cerkvice. "Marija na pesku" je poznana božja pot v Podjuni.

Na Šadji pri Selah so te dni blagoslovili prenovljeno znamenje Brezmadežne, ob katerem se je pred 90 leti — po ustnem izročilu — zgodil čudež. Nekemu fantu se je na tem mestu prikazala Marija in mu obljubila svojo pomoč, ko bo težko oblel. Kmalu nato je fant zares zbolel in se zatekel za pomoč k Brezmadežni. Bil je zares ozdravljen. V spomin na to so vaščani postavili znamenje, ki pa je tekom desetletij začelo razpadati. Po pripovedovanju domačinov pa se je zadnje čase zopet neki fant iz Šajde zatekel na ta kraj, ker je hudo obolel na nogi in mnogo trpel. Bil je uslišan in ozdravljen. To je dalo menda povod, da so se kmetje iz Šajde zedinili in na istem mestu postavili novo znamenje v obliki male kapelice. Znotraj jo krasijo lepe nabožne slike in krasen kip Brezmadežne. Nove slike je izvršil dobro selanski slikar samouk Janko Ogris.

Listen to and Advertise over

PALANDECH'S YUGOSLAV RADIO

Folk Songs and Music
Tamburitza Orchestra

Station WWAE, Every Sunday 1 to 2
536 S. Clark St., Chicago — Har. 3006

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSLUJE ŽE 46. LETO.

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD $4,450,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%.

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 46-letnega obstanka $6,960,000.00.

GESLO K.S.K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM in NAROD!"

Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od $250.00 do $5000.00 posmrtnine.

V Mladinskem oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelek je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do $450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do $1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za $2.00; $1.00 in 50c na dan ali $5.00 na teden. Asesment primerno nizek.

— — — —

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral (a) biti zavarovan (a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrudi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 N. Chicago Street, Joliet, Illinois.

Pisano polje

J. M. Trunk

Ko to pišem, so črni oblaki še vedno nad Poljsko, ampak grmeti še ni začelo, dasi pikajo razni provokaterji Poljake kakor ose. Prav, da ohranijo Poljaki mirno kri. Angleško in francosko zagotovilo, da stojita za Poljsko, ni brez pomena, ampak namenjeno bolj za Hitlera, da se premisli priti z mečem. Ako se Hitler odloči za meč, bi bila angleška in francoska pomoč vrlo problematična, če nista Angež in Francoz s tem ogrožena. Za to gre, ne za kako pomoč Poljakom. Ker sta postala Hitler in Stalin debela prijatelja, ni izključeno, da vtakne Hitler za zdaj Poljsko v žep. Vsekako pa bo skušal napraviti drug Muenchen, in vzeti, kolikor le mogoče. Tek raste. Najprej je bil govor le o nemškem Danskem, potem o širokem pasu v pasu, zdaj je govor o vsem pasu in še precej, najmanj še o tem, kar je prej stara Prusija Poljakom ukradla. Bojim se, da bodo morali Poljaki kloniti, ker so sami. Prikazen, kakor že od začetka pri Slovanih. Poljaki nikoli niso bili Slovani, kaka slovanska pomoč je že radi tega izključena, izključena pa tudi, ker skoroda nezaslišano bi bilo, če bi Slovan Slovanu pomagal, ako bi tudi mogel pomagati. Če se Hitler odloči za meč, je dvomljivo za Poljake, ako se pa ne odloči, bo Poljska brez rok in nog. Na Rusijo ni bilo misliti zadnjih 20 let, ampak evropejski Slovani bi bili lahko postali sila, pa so spali in se med seboj prepirali po stari slovanski šegi. Zdaj je 20 let minilo, Čehoslovaška je izginila, Poljska je pred grobom, in na vrsto pride — Jugoslavija.

Izrazil sem mnenje, da utegne začeti pokati ob Jugoslaviji, ne na Poljskem. Pri vseh kritičnih momentih, ko se je pričakovalo, da bo takoj začelo pokati, in je bila že ura določena, je ostalo pri mojem mnenju. Ako se posreči Hitleru, da obreže Poljsko brez meča, se bo obrnil tja, kamor sta se obračala že Bismarck in Viljem — proti Carigradu in naj je zdaj tudile Istambul. V Jugoslaviji je nekaj pameti, se zdi, da se postavijo skupno, in bo vsaj skupna smrt, ker smrt je neizogibna, če jugoslovanska borba za smrt in življenje morda ne odpre oči Angležem in Francozom. dasi bi bilo tedaj že hudo pozno tudi za nju, ker Hitler v Istambulu pomeni smrt tudi tema dvema. Kaj pa — Rusija? Klada, saj sta Stalin in Hitler prijatelja! He.. he. Stalin in Rusija sta izginila, ko se črnilo v podpisu za pakt še niti posušilo ni. Pot v Istambul se ne naredi v enem dnevu, in do tedaj Stalin lahko gleda v Moskvi še mnogo parad, dokler ne pride gledat iz Leninovega grobišča — nemške parade sam prijatlj Hitler.

Ampak poleg Hitlera in Stalina še nekdo drugi na tem svetu havžva.

*

Vidim, da ima v zvezi z Rusijo precej težkoč tudi socialist Anton Garden. Upam, da bi on z menoj vred rad videl vse dobro v USSR, ampak zopet z menoj vred sam tja ne more, in še manj more poslati tja tiste, ki njemu ne verujejo, ko pravi, in trdi, da v USSR ni vse lepo in krasno in celo mnogo grdih grdobij. Ali bo našel vere, ko ne veruje v lepote v USSR, našel vere pri tistih, ki imajo naravnost ko skala trdno vero, da je tam vse lepo, pa so pri precej polnih loncih tu v Ameriki in niso tam v Stalinovem raju, v ta raj le trdno verujejo. Trdim in celo vidim, da g. Garden ne bo našel vere za svojo vero, da ne veruje v tisti raj. Razlog, da mu ne verjamejo, je duše slovnega značaja. Tam ti Stalinovi verniki niso, tu so, ampak tam v USSR se jim slika raj, in če g. Garden pravi, da tam ni raja, mu ne bodo verjeli, ker bi se morali vere v raj iznebiti, in to je skoroda nemogoče, dokler kdo sam na lastni koži ne občuti, da ni raja in občuti le pekel, kakršen je ta hvalisani raj.

Zdi se pa, da so zadnji dnevi prinesli neko izpremembo, in g. Gardenu malo pomagali pri pobijanju skalnate vere v USSR pri slovenskih in amerikanskih stalinovcih. Stalin in Hitler sta se postavila pod eno in isto marelo, in to je taka polomija, da bi se utegnili polomiti tudi naši stalinovci. Se pa zopet ne bodo, ker taka rajska in zemeljsko-rajska vera se ne zlomi pri ateistih, ko se je zlomila vera v nebeški raj.

Pravijo in trdijo, da je človek nek bratranec opic, bi toraj ne imel nobene duše, ampak ta brezdušni opični bratranec se ravna po najčistejšem dušeslovju, in veruje v nek raj celo tam, kjer ni nobenega raja.

*

Že prej, in prav v zadnjih dneh je precej razprav, kakšna je sovjetska vojaška sila. Sovjeti sami in sopotniki trdijo, da je ta sila silna, drugi menijo, da ni tako silna. Rusija se je nagnila, in Anglija ve, kaj to pomeni, naj je potem vojaška sila taka ali taka. Pri vsaka vojni sili je odvisno le od resničnega in dejanskega spopada, da se pokaže ta sila, ki nikakor ni odvisna le od števila vojakov, opreme, orožja. . temveč še od mnogo bolj važnih činiteljev. Paradirati je najlažja stvar, in Rusi so znali le paradirati s praznimi puškami, in pri nekih spopadih z Japonci je zopet stara pesem, da človek ne veš, komu naj bi verjel.

Čehi bi se zdaj radi borili, pa so prej vrgli puške v koruzo, in imeli so baje najbolj opremljeno vojaško silo, in ne bodo slabi bojevniki. Vojaška sila? Na papirju, ko ni borba. Poljaki enako ne bodo slabi vojaki, boritelji, ko jim gre za življenje, ampak palček zoper orjaka, in ni dvoma, da so Jugoslovani najboljši borci, pa zopet peščica zoper neštete trume, in tista hvalisana sovjetska sila je zasadila in bo še zasadila Poljakom in Jugoslovanom le nož v hrbet, in je škoda papirja, da bi se kaj pisalo o — vojaški sili, ko se nož zasadi lahko brez spopada, in se more moč vsake vojaške sile meriti le po borbi. Oprostite, da tudi jaz tratim le čas, ampak vse polno je razprav o — vojaških silah, in parade se na ulicah in na slikah, da ljudje kar zijajo.

—o—

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Našim naročnikom in vsem rojakom Slovencem v Pullmanu in okolici na južni strani Chicage sporočamo, da je sprejel zastopništvo za naše liste naš znani rojak Mr. Martin Golobič, ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Amerikanskega Slovenca," in za mesečnik "Novi Svet," kakor tudi za oglase za oba lista in sprejemati naročila za knjige naše knjigarne. Vsem rojakom ga toplo priporočamo, da mu gredo na roko pri delu za dober tisk.

Uprava 'A. Slovenca' in Nov. Sveta